

Ілліна Ольга

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки
та педагогічної майстерності
Житомирського державного
університету ім. Івана Франка*

ВИХОВНІ МОЖЛИВОСТІ ДИТЯЧИХ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Дитячі громадські організації є ефективним фактором соціалізації особистості. Включення дітей в діяльність груп і об'єднань сприяє засвоєнню соціального досвіду, формуванню готовності до його збагачення.

І.Д. Зверєва, О.В. Кравченко, О.В. Лісовець, Р.М. Охрімчук, Г.М. Троцко, І.М. Трубавіна, С.Я. Харченко, Т.М. Хлебникова, Л.В. Шелестова та інші наголошують на важливості відродження молодіжного та дитячого громадського руху [1, 2, 3, 4]. Науковці зазначають, що участь у діяльності дитячих об'єднань сприяє позитивному соціальному становленню особистості дитини, адже дозволяє реалізовувати її інтереси та здібності, формує активну життєву позицію особистості й спонукає дитину до подальшої самореалізації та саморозвитку, допомагає набути досвіду соціальних відносин, забезпечуючи водночас організоване та змістовне дозвілля.

Дитячий рух, що виявляє суспільно спрямовану самодіяльність дітей, має значний соціальний та виховний потенціал. Дитячі громадські організації, об'єднання та інші структури дитячого руху виступають своєрідною «школою життя», первісним осередком набуття дитиною соціального досвіду в пошуку власного місця у досить мінливому, жорсткому та стратифікованому суспільстві. Вони дають можливість дитині зорієнтуватись у системі соціальних зв'язків, опанувати механізми регуляції соціальної поведінки, здійснити аналіз власних можливостей та реалізувати їх [1, с.11].

Дитячу громадську організацію від будь-якого іншого дитячого формування відрізняє дитяче самоврядування, самодіяльність, добровільність вступу й виходу. Самоврядування у дитячій громадській організації – це система діяльності органів дитячого самоврядування, існування конкретних дитячих доручень, обов'язків, можливість вибору справ, заходів, спрямованості діяльності дитячої громадської організації. Система дитячого самоврядування – це перший урок громадської, соціальної активності дитини, урок розуміння своїх прав, громадянських обов'язків, патріотизму, причетності до справ суспільства, виховання у дітей потреби бути корисними людям.

Важливою у дитячій громадській організації є роль дорослих, оскільки дитяча громадська організація – це самодіяльне об'єднання дітей та дорослих, створене для сумісної діяльності щодо забезпечення інтересів тих, хто об'єднався, на основі уставу та рівноправного членства. Саме взаємодія з дорослими стимулює дітей різного віку до участі у найрізноманітніших колективних творчих справах. Педагогічна діяльність дорослих має бути спрямована на забезпечення роботи організації, фасилітацію, стимулювання та підтримку дитячих ініціатив, створення умов для самовираження особистості. Якщо ж основною метою діяльності в організації дорослі вважають цілеспрямований виховний вплив на дітей, це неминуче призведе до конфліктів.

Варто наголосити, що досить часто правовий статус дорослого в дитячій організації може бути вищим, чим у підлітків, оскільки це обумовлюється не віком, а соціальним статусом дорослого, який має більше можливостей для вирішення певних правових та організаційних питань щодо діяльності організації. Для того, щоб дитина могла реалізувати і розвинути в діяльності в громадській організації свої особистісні якості і здібності необхідно ефективно організувати процес взаємодії дітей і дорослих. Консерватизм мислення, упереджене ставлення до дитячого самоврядування з боку дорослих, страх певної групи дорослих делегувати частину своїх прав дітям гальмує розвиток дитячої організації, негативно впливає на ставлення дитини до будь-яких громадських об'єднань. Неприпустимою є взаємодія на рівні підпорядкування, а не на рівні співпраці та співтворчості. Звичайно, для ефективної діяльності необхідною є наявність системи навчання лідерів дитячих громадських організацій та вироблення механізму взаємодії та координації зусиль дорослих і дітей.

На жаль, на сучасному етапі розвитку громадянського суспільства в Україні спостерігається низький рівень поінформованості щодо проектів та програм діяльності дитячих громадських організацій. Непідготовленість педагогічних працівників до активної роботи з дитячими громадськими організаціями, відсутність цілеспрямованої підтримки дитячого громадського руху з боку держави також є факторами, що гальмують розвиток дитячих громадських організацій.

Отже, участь дитини в діяльності дитячих громадських організацій, ефективна взаємодія дорослих і дітей стає могутнім фактором, що сприяє набуттю досвіду спільної роботи з метою поліпшення навколишнього світу. Саме така діяльність стимулює особистість до сталого розвитку.

Література

1. Дитячі об'єднання України у вимірах минулого та сучасного: Довідник-посібник / Р.М. Охрімчук, Л.В. Шелестова, О.В. Кравченко та ін. – Луганськ: Альма-матер, 2006. – 256 с.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. – 2-ге видання / за заг. ред. проф. І. Звереві. – Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. – 536 с.
3. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України / О. В. Лісовець. – К. : Академія, 2011 – 255 с.
4. Троцько Г.М., Трубавіна І.М., Хлебникова Т.М. Українські дитячі та молодіжні громадські організації. Навчальний посібник. – Х. : ХДПУ ім. Г. С. Сковороди, 1999. – 206 с.

Літяга Інна

*кандидат психологічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки
та педагогічної майстерності
Житомирський державний
університет імені Івана Франка*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЇ «СОЦІАЛЬНИЙ ПРАЦІВНИК» ЯК ОСНОВА ДИСЦИПЛІНИ «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»

Потреба у підготовці висококваліфікованих фахівців за спеціальністю «Соціальний працівник» пов'язана із кризовим станом суспільства, який зумовлений соціально-економічними, політичними негараздами, безробіттям, станом здоров'я та довкілля, послабленням ефективності впливу різних інституцій, житловими проблемами та ін.

Метою тез є розкриття сутності та специфіки професії «Соціальний працівник» в контексті вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» студентами-першокурсниками. Зокрема, дисципліна «Вступ до спеціальності» передбачає ознайомлення студентів із значенням, змістом, особливостями обраної спеціальності, розвиток у них професійних інтересів, формування правильного розуміння своєї спеціальності та перспективного погляду на неї.

Проблема підготовки соціальних працівників у вищих навчальних закладах є предметом уваги багатьох дослідників (О. Безпалько, І. Зверева, І. Іванова, А. Капська, Л. Тюття).

Навчальна діяльність у вищому навчальному закладі відрізняється своєю професійною спрямованістю. Необхідним є формування уявлення про соціального працівника як спеціаліста та визначення сфери його соціально-професійної діяльності. Соціальний працівник – це посередник у різних сферах соціальної допомоги сім'ї, окремим її членам, групам людей, в тому числі дітям,